

Koalicja na rzecz Otwartego Rządu

Stanowisko w sprawie konsultacji społecznych projektów ustaw przygotowywanych przez Rząd

Z niepokojem odbieramy pojawiające się w ostatnim czasie ze strony przedstawicieli Rady Ministrów komunikaty dotyczące trybu prac nad projektami legislacyjnymi. Nasze obawy budzi zarówno wykorzystywanie poselskiej ścieżki legislacyjnej do wnoszenia projektów ustaw rządowych i unikanie tym samym obowiązku konsultacji międzyresortowych i konsultacji publicznych, jak również określanie mianem „konsultacji społecznych” działań, które nie spełniają określonych tym terminem kryteriów.

W tym kontekście nasz szczególny niepokój zwróciło zaprezentowanie przez Panią Minister Edukacji Narodowej Annę Zalewską projektu ustawy zmieniającej ustawę o systemie oświaty, popularnie nazywanego projektem o „zniesieniu obowiązku szkolnego dla 6-latków” jako projektu powstałego w wyniku konsultacji społecznych. Podczas konferencji prasowej, w trakcie której ogłoszono złożenie ww. projektu do laski marszałkowskiej, Pani Minister nazwała konsultacjami społecznymi zebranie podpisów pod propozycjami zmian w systemie edukacji przez jedną z organizacji uczestniczących w dyskusji i przedstawienie projektu ustawy reprezentatywnym związkom zawodowym. W naszej opinii nazywanie tych działań konsultacjami społecznymi projektu jest rażącym nadużyciem tego pojęcia

Zasady prowadzenia procesów konsultacji zostały szczegółowo opisane m.in. w dokumentach opracowanych wewnątrz administracji publicznej, w tym w „Wytycznych do przeprowadzania oceny wpływu oraz konsultacji publicznych w ramach rządowego procesu legislacyjnego”, obowiązujących Radę Ministrów. Podkreśla się w nich m. in. że w konsultacjach konieczne jest zapewnienie warunków do wyrażenia i odnotowania każdej opinii w temacie stanowiącym ich przedmiot, a udział w nich należy zapewnić każdej zainteresowanej osobie i instytucji. Nadużyciem jest utożsamianie z wynikiem konsultacji zebrania podpisów pod wnioskiem o wprowadzenie konkretnego rozwiązania w sprawie, która ostatecznie przybrała kształt projektu ustawy. Nie można też za konsultacje uznać spotkań strony rządowej wyłącznie z przedstawicielami organizacji pozarządowych reprezentujących w tej sprawie tylko jedno ze stanowisk. Używanie pojęcia „konsultacje” w sytuacji, gdy brak jest przestrzeni do dyskusji, a konkretna decyzja została już podjęta, wprowadza wśród obywateli fałszywe wyobrażenie co do charakteru i znaczenia tego mechanizmu, podważając ich zaufanie do otwartości procesów legislacyjnych prowadzonych przez władze państwowe.

Stoimy na stanowisku, że prace nad projektami o szerokim oddziaływaniu, a także projektami budzącymi silne emocje w społeczeństwie (takie jak ww. projekt ustawy), powinny być poddawane rzetelnym i powszechnym konsultacjom publicznym. Odpowiedzialność związana z inicjowaniem i prawidłowym prowadzeniem takich procesów spoczywa na Radzie Ministrów.

Procedowanie kluczowych projektów ustaw w trybie poselskim, z pominięciem procedury konsultacji oraz obowiązku przygotowania Oceny Skutków Regulacji, jest niestety od lat złą praktyką kolejnych rządów. Z tym większym rozczarowaniem przyjmujemy obecne działania Rady Ministrów, która – wbrew zapowiedziom wyborczym - kontynuuje te niechlubne działania, uniemożliwiając autentyczną dyskusję wokół kluczowych decyzji w zakresie polityk publicznych - ze szkodą dla transparentności procesów legislacyjnych.

W związku z tym apelujemy do Rady Ministrów, by w prowadzeniu prac legislacyjnych przestrzegane były obowiązujące przepisy w zakresie prowadzenia konsultacji zawarte w Regulaminie pracy Rady Ministrów i „Wytycznych do przeprowadzania oceny wpływu oraz konsultacji publicznych w ramach rządowego procesu legislacyjnego”. Podkreślamy, że projekty przygotowywane przez ministerstwa winny być konsekwentnie procedowane w ramach rządowej ścieżki legislacyjnej, której konsultacje publiczne są obowiązkowym elementem.

W naszym najgłębszym przekonaniu tylko takie działania, szanujące logikę procesów legislacyjnych oraz odnoszące się z należytą powagą do mechanizmów konsultacji, dają gwarancję autentycznego włączenia obywateli w procesy stanowienia prawa, a co za tym idzie, dają szansę na dobre, zrozumiałe i akceptowane przez obywateli prawo.

Członkowie Koalicji na Rzecz Otwartego Rządu:

Centrum Cyfrowe Projekt: Polska
Forum Obywatelskiego Rozwoju
Fundacja Frank Bold
Fundacja im. Stefana Batorego
Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”
Fundacja Panoptykon
Helsińska Fundacja Praw Człowieka
Stowarzyszenie Klon/Jawor

Warszawa, 11 grudnia 2015 r.

Osoba do kontaktu:

Ewa Stokłuska
Fundacja Pracownia Badań i Innowacji Społecznych „Stocznia”
tel. (22) 100 55 94, estokluska@stocznia.org.pl

Koalicja na Rzecz Otwartego Rządu, powołana w maju 2012 roku, skupia organizacje pozarządowe działające na rzecz przystąpienia Polski do Partnerstwa Otwartych Rządów. Celem Koalicji jest działanie na rzecz otwartego rządzenia, które przejawia się w realizowaniu przez władze zasady przejrzystości, partycypacji i rozliczalności.